

00YR00122

SKUP 1999 – 17

Prosjekt: Veien til Karlsvogna

Medarbeider: Jon Magnus

Publikasjon: Aschehoug Forlag

Publisert: September 1999

Medium: Bok

Tema: Helse og samfunn

METODERAPPORT

- 1) Jon Magnus, utenriksjournalist i VG
- 2) "Veien til Karlsvogna"
- 3) Publisert på Aschehoug forlag, sept. 1999. Opplag 40 000 (syv opplag)
- 4) VGs utenriksredaksjon, Akersgaten 55, Oslo
- 5) Jon Magnus, Ljabruveien 38 B - 1169 Oslo
Telefon 22 28 28 39 / 90 19 84 43
- 6) a) Arbeidet med dagboken startet 3. desember 1996, den dagen min kone Elisabeth fikk diagnosen brystkreft med spredning til lymfene. Og ble i hovedsak avsluttet etter 16 måneder, 6. april 1998, den kvelden hun døde..

Etter 20 års arbeide i krigs- og katastrofeområder, har jeg "inni meg selv" sett på mine reportasjer derfra som en slags "krisepsykiatri" - jeg har skrevet traumer og vonde opplevelser ut av meg.

Da min kone ble syk, reagerte jeg helt instinktivt "journalistisk" - ikke med tanke på å gi ut bok, men for å få alle vonde følelser ned på papiret. Og for å ha et journalistisk dokument å vise henne den dagen hun ble frisk, slik at hun selv kunne lese om sitt eget mareritt. For kreft er altoppslukende, det er ikke alltid like lett å huske, eller være rasjonell underveis...

6) b) Den største problemstillingen var om jeg selv ville ha krefter til å fullføre et slikt prosjekt - parallelt med jobben i VG, parallelt med det å være far, ektemann, trøster, fikser, murbrekker - og parallelt med det å selv oppleve angst og være i dyp sorg.

6) c) Etterhvert som sykdommen og behandlingen skred fram, så jeg et helse-Norge som jeg ikke kjente. Som svært få kjenner, og som ingen hadde satt ord på før. Da ble denne nattlige journalistikken i "dagboksform" nesten en besettelse.

Jeg så sorg og glede, liv og død, savn og nærhet, sinne og takknemlighet. Jeg så helse-Norge på sitt aller beste og aller verste.

Jeg så ikke bare styrker og svakheter ved vårt helsevesen, men også styrker og svakheter hos meg selv - og hos andre. Hos pasienter og pårørende.

16 måneder i korridorene på Norges største sykehus "brente" seg fast. Dagboken ble avslørende, og subjektivt dokumentarisk, og tegner på mange måter et helt nytt bilde av norsk helsevesen.

Under hele sykeperioden lette jeg etter litteratur, men fant lite som passet for meg. Jeg fant mye skrevet av kvinner for kvinner, men lite for menn - og lite for pårørende. Da jeg leste mine egne dagboksnotater i april 1999, slo de meg nesten i bakken: Det var **DETTE** jeg selv hadde lett etter i min egen sorg...

Og dermed var veien kort til det som ble den helt uredigerte boka med tittelen "Veien til Karlsvogna" - en dagbok om kreft og kjærlighet.

Boka har i ettertid gitt helseminister Høybråten inspirasjon til å skrive Stortingsmeldingen om "Verdiene i helsevesenet".

Boka har ført til flere radio- og TV-programmer i form av kåseri og debatt, og den har ført til store oppslag i mange aviser og tidsskrifter.

Jeg har siden oktober fått 1200 brev, mailer og telefoner fra folk som føler, mener og sørger.

Boka har sparket helsevesenet bak i den grad at jeg nå reiser Norge rundt på fritiden, og holder foredrag for leger, syke- og hjelpepleiere på sykehus, medisinske fakulteter og høyskoler - på invitasjon fra nevnte yrkesgrupper.

Boka er allerede blitt pensum på flere sykepleiehøyskoler, og vurderes innført som pensum på med. fakulteter. Den er kjøpt inn i store opplag som "tvangslitteratur" på Ullevål, Rikshospitalet, Radiumhospitalet og andre sykehus.

Den er også blitt "pensum" for Verdikommisjonen, etisk råd osv.

Flere fagtidsskrifter, inkludert Tidsskrift for Den norske legeförening, sier at boka vil "forandre" norsk helsevesen - og ikke minst "gjøre" noe med norske leger...

6) d) Ikke så mye å si om det. Jeg skrev og skrev, om alt jeg så, om alt jeg hørte - og ikke minst om alt jeg tenkte på og filosoferte over i min sorg...

7) Alt er gjort på fritiden, for hånd. I kladdebøker, på servietter, i avismarger - datert og katalogisert.

Noen minutter her, en halvtime der. Ofte på natten, på Ullevåls korridorer, eller hjemme over en flaske rødvin eller to foran peisen. Totalt i 16 måneder...

8) At jeg er blitt en bedre journalist, og et svært mye klokere menneske, etter å ha levd "i" et miljø, i stedet for å "sneie" innom det, slik vi vanligvis gjør i pressen.

To dager før min kone døde, sa hun: - Jon, du må skrive noe, du må gjøre noe, slik at alle de som kommer etter meg får det bedre. Slik at Ullevål blir et bedre sted å leve, og et bedre sted å dø.

Jeg har lært at **VIRKELIG** kunnskap om et tema gir saken en helt annen gjennomslagskraft. Boken om min kones liv - og død - på et norsk sykehus er det viktigste journalistiske dokumentet jeg noensinne har skrevet!

For dagboken har ikke bare hjulpet meg, den har hjulpet kolossalt mange andre: Satt ord på sorg og savn, på kjærlighet og svik, på prioriteringer eller mangel på sådan. Jeg har opplevd at den setter ord på det å være menneske...

ZAGREB i Kroatia, 20. januar 2000

JON MAGNUS
(sign)